

Redacțiunea, Administrațiunea și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Misiuni noi: nu se pri-
mesco. Manuscrisurile nu se re-
trimite!

Biroul de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22
Inserate mai presede în Viena
Rudolf Mosse Habsburger & Volpe
(Otto Mann). — Scrieri: Schalk, Alois
Herná J. M. Dukas, A. Oppel, J. Don-
nerberg în Budapesta: A. V. Gold-
berger An on Meas Eckstein Bernai:
în Frankfurt: G. L. Damb; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o serie
garmonă pe o colônă 8 or.
și 50 or. Imbra pentru a pu-
blicare. Publicări mai dese
după tarif și învalia.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 or. v. a. sau 80 ani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIII.

„Gazeta“ este în fă-care di.
ABONAMENTE PENTRU AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂTATE:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la tôte oficiile
postale din într și din afară
și la dd. colectori.
ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOVU:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etagiul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 or. Cu dusul în
osă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un eemplar 5 or. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 190.

Brașov, Vineri 24 Augustu (5 Septemvre)

1890.

O reprivire.

I.

Brașov, 23 Augustu st. v.

Impărtașirea din Viena, ce am
publicat-o erî relativ la resulta-
tul întvederii dela Ischl, este
de-o importanță atât de mare,
incâtă nu putem să nu facem
observațiunile noastre la cele atinse
în ea.

Spre a puté însé înțelege bine
situațiunea de față, este necesar
să aruncăm o privire în trecu-
tul celui mai apropiat.

Vechii noștri cetitori își vor
aduce aminte cât de multă erau
agitate spiritele la noi în Ardél
când se ventila, în tòmna anului
1883, în diare grava întrebare: de
ce a fost invitat d. Ionu Bră-
tianu la Gastein? ce scop au
avut negocierile între d-sa și d-lu
de Bismarck?

„Gazeta Transilvaniei“, constă-
tând pe temeiul enunțatiuni-
lor organelor de publicitate
competente, că la Gastein s'a trac-
tat de-o alăturare a României la
alianța germano-austriacă și ana-
lisând unii articuli ai „Romănu-
lui“, p'atunci primul organ al
partidei dela putere, scrise între
altele:

„Condițiunile, dela cari face depen-
dentă „Romănu“ împăciuirea și fră-
țietatea cu Austro-Ungaria sunt: ... „Să
nu ne mai ia nimic, să nu ne mai lo-
vescă, să nu ne mai insulte, să nu pri-
mescă Austria a intra în comisiunea du-
nărenă ca riverană ce nu este, ci ca
putere mare ce este, și să trăască în de-
plină egalitate cu Români ce sunt în
statul ei.“

„Cu bucuria vedem, că ultimul
punct, privitor la suferințele Romăni-
lor de sub stăpânirea puternicilor îm-
părații vecine, formeză în situațiunea
serioasă de față obiectul discutiunii în
presa română, ne pare bine, că „Romă-
nu“ înștră între condițiile de împăcare

și aceea de a se da deplină egalitate
Romănilor din Austro-Ungaria. Nu pu-
tem întra astăzi în fondul acestei cesti-
uni importante, dér suntem cu totul
de părerea acelor, cari suntin, că des-
legarea ei se impune cu necesitate
României în momentul când Austro-Un-
garia, având trebuință de ea, apelază
la concursul ei.

„Intr'adeveră, decă omenii de stat
ai României, nu se vor folosi de
ocasiunea, ce li-se dă astăzi spre a pre-
cisa „limpede și lămurit“ în sensul do-
rințelor generale naționale, pozițiunea
statului român și a întregului element
omogen față cu împărățiile aliate, cari
apelază la sprijinul lui, nu credem, că
li-se va mai presenta vre-odată o altă
ocasiune mai favorabilă. Dicum decă cu
„Romănu“: Să cumpănescă bine frații
noștri, ce trebuie să facă în complicările,
ce amenință Europa, pentru ca să avem
mai mulți sorți, că nu vom fi espusți
la mari sacrificii și nouă pagube.“

Ingrijirile noastre erau mai mult
ca întemeiate, căci pe când teri-
citul C. A. Rosetti cerea în or-
ganul său, ca condițiune de îm-
păcare a României cu monarchia
noastră, ca Români de sub scep-
trul acesteia să se bucure de
egala îndreptățire, pe atunci foile
maghiare puneau alte condițiuni
cu totul opuse și ne strigau c'un
glas, nouă celor de dincoace: Las-
ciate ogni speranza!

Tot pe atunci „Gazeta Tran-
silvaniei“ în numărul său dela
14/26 Septemvre 1883 a arătat
între altele, că vocea poporilor
nemaghiare din Ungaria și Tran-
silvania fiind sugrumată prin le-
gea și praxa asupritore ungurescă,
coalițiunea naționalităților, de
care se temă așa de multă cei ce
se sciu vinovați, nu se pôte săvârși
în parlament, ci numai afară de
parlament și că această împreju-
rare involvă celui mai mare pe-
ricul pentru Ungaria și pentru
Maghiari, fiindcă Nemaghiarilor

li-s'a creat o stare analogă celei
din 1848. Articulul acesta al
„Gazetei“ a fost reproducu de
mai multe foi unguresce și ger-
mane din monarchia, între cari
și de „Neue Fr. Presse“ și de
„Nemzet.“

Organul din urmă al guver-
nului unguresc ne-a ținut de rău,
că am reimprospătat evenimentele
dela 1848, dîcînd, că orî că
vom avé în vedere mișcarea na-
ționalităților din Austria, orî că
vom basa probabilitatea realizării
pretensiunilor noastre pe afacerile
croate, în amîndouă casurile ne
vom espune unei mari desamă-
giri; orî și ce s'ar întempla în
Austria, nici chiar federalismul nu
va puté aduce vre-un folos Ro-
mănilor transilvăneni séu ungu-
reni și nici un bărbat de stat
ungur nu va mai fi sedus a face
experimente noue ca cu Croația.
„Nemzet“ și-a încheiat articolul
prin următoarele caracteristice es-
pectorăți:

„Estravaganții Români au sperat
dela România împlinirea unor dorințe
secrete; dér după experiente de mulți
ani și după felurite schimbări interna-
ționale... au putut să se convingă, că
din partea României nu vor căpăta nici
un fel de ajutor în realizarea visu-
rilor și a urei lor, séu pentru-că acest
stat nu le pôte ajuta, séu pentru-că nu
voescă să le ajute și de aceea nu'i pôte
nici încuraja. Tocmai acum politica ro-
mănescă se află într'un stadiu, care apro-
priă pe România de noi și mai ales cu
privire la agitațiunile române s'au făcut
promisiuni obligătore, că acea direcțiune,
care place Romănilor dela noi cu greu
va puté conta pe politica română.“

Așa scria „Nemzet“ a treia di
după ce ministrul-președinte ro-
mân de atunci d-lu Ioan Bră-
tianu avuse la Viena o întelnire
cu primul ministru unguresc
Tisza.

Tot pe atunci d-lu Titu Ma-

iorescu, vorbind într'o scrisore
adresată „României Libere“ despre
resultatele, ce le pôte avé o în-
țelegere a României cu Austro-
Ungaria dișe:

„Desvoltarea noastră internă reclamă
pace și pe de altă parte o înțelegere sta-
bilită cu puterile centrale din occident,
pôte avé de resultat, pe lângă limpedi-
rea întregii noastre poziții diplomatice
față cu politica generală a Europei, pu-
nerea ad acta a cestiunei Dunărei și
aceea îmbunătățire a relațiilor dintre
Romăni transilvăneni și Maghiari, pe
care suntem în drept de a-o aștepta dela
un stat vecin și amic.“

Câteva zile mai târziu „Gazeta
Transilvaniei“ continuând pole-
mia cu „Nemzet“ scrise:

„România, dișe „Nemzet“, séu nu
voescă, séu nu pôte să ajute Romănilor
din Transilvania și Ungaria.

„Nu voescă? — Bărbații de stat
din România vedă pré bine, că persecu-
țiunea elementului românesc dela noi
este o amenințare pe față a elementului
omogen din statul român, cum ar
puté ei dér sé nu voescă a contribui din
parte-le, ca să se curme această persecu-
țiune?“

„Nu pôte? — Nu înțelegem de ce
România sé nu pôte să pună un
cuvânt bun în favoarea Romănilor asu-
priți din imperiul austro-ungar, toc-
mai acum, când acest imperiu caută
alianța ei și precum vedem îi atribue
un mare preț.“

„Dér „Nemzet“ vorbește de pro-
misiuni obligătore, ce s'ar fi făcut cu
privire la „agitațiunile române“ din
partea guvernului român. Cum ar
puté să ia guvernul unui stat străin
răspunderea pentru mișcările naționale
dela noi? Și ore nu vede „Nemzet“, că
mișcarea noastră, incâtă s'a manifestat
până acuma, este cu totul de sine
stătătoare și că nu ne trebuie agenți
străini să ne învețe, care este
dreptul nostru încalcăt de regimul
unguresc?“ („Gaz Trans.“ nr
115 din 1883.)

Acésta a fost discutiunea ur-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Pescarul din Scarf

de D. Wiener.

Intre Ostende și Sluis se estinde o
câmpie, espusă tuturor furtunilor mării
nordice. Loviturile valurilor furibunde
le împedecă țermurul puțin ridicat,
intocmai pe cum spiritul mai înalt
doboră cu umilinta sa sumeția îngâmfată
și fără margini.

Pe acest teritoriu nimic nu se pro-
duce, ce ar puté fi tolositor spre sus-
ținerea vieții, nimic nu înflorește, ce să
delecteze ochiul, séu să înfrumșezeze
regiunea. Când vînturile de mîdă-nópte
sbiciuesc valurile mării, acelea spală
țermurii, și decă incetând furtuna, ma-
rea se reîntorce éráși în albia sa, nisi-
pul țermurului rămâne acoperit cu
scoici și plante marine.

Ușor nu putem închipui, că pe un
loc atât de pustiu puțin locuitori sunt.
Pe o estindere de mai multe mile abia
două sate misere și câteva colibi, îm-
prăștiate, pe ici-colo arată urma ome-
nescă. Pe timpul narațiunei noastre
ținutul acesta era locuit de omeni mai
pușini ca acuma, pentru-că pe atunci

domniau în Europa raporturi sociale cu
totul deosebite de cele de azi; omeni-
mea era împărțită în diferite clase, ér
diferitele clase erau despărțite între sine
prin diferite bariere, pe cari timpul le-a
distrus cu totul. Locuitorii vechi ai
acestei regiuni cu puțin s'au deosebit
de cei de acum în îmbrăcăminte, datine,
ba și în fisonomia; aceștia și-au păstrat
caracteristica originală a acelor. Sunt
simplii, leali mândri, și une-orî chiar și
temerari, ca marea, pe alu cărui țermur
locuesc.

Istoria noastră datéză de pe timpul
secolului al VI-lea, un timp destul
de îndepărtat de noi, dér și pe acelea
vremi erau pasiuni fierbinți, bucurii cas-
nice, speranțe dulci și așteptări zadar-
nice, tocmai ca și în timpurile noastre;
legăturile familiare și pe atunci erau sti-
mate, le păstrau fidel și se apărau fără
frică.

Intr'o sérá intunecată — era pe la
sfîșitul tòmnei — un pescar din ju-
rul Scarfului — astfel se chema un
sătuleț — privia de pe țermur la un-
dulațiunea valurilor spumegânde. Pe
orizont se ridicau nori gri, cari pre-
vestiau, că o furtună se apropiă. Pesca-

rul era un om înalt, bine făcut, cu
pérú suriu și cu fisonomia ambițioasă,
dér plăcută.

Locul pe care stetea, era un loc
mai ridicat, la a cărui pólă erau ruinele
vechii castel din Scarf; casa în care
locuia pescarul cu familia sa nu era de
parte de aci. După o pauză mai lungă
se întorse spre un copil, ce era aproape
de el, și dișe:

„La nópte, fiule, nu vom pescui, dá
de scire tătâne-téu și celorlalți; și așa
azi imi aștept fiul sé vină acasă dela
Pournai, ér nóptea va fi forte viforósă;
— mai bine va fi decă sé rămânem
acasă.“

Copilul fugi de-a réndul în coli-
bele de pe țermur, cari erau de ceea
parte a castelului, ér pescarul se re-
intorse la casa sa. Acésta locuință con-
stă din patru despărțiminte, ușa din afară
ducea în primul despărțiment, care
era mobilat și arangiat într'un mod
surprinzător. Când pescarul din Scarf
intră în odaia la zarea focului și lieuri-
rea luminei sé putea observa, că aici ni-
mic nu lipsește din cele necesare pentru
vieță; căută în jur și cu îndestulare
surise, când deodată se află în brațele

ficei sale, o tînără plăcută abia de 14
ani.

Acésta abia pricepu intențiunea ta-
tălui séu de a rămâne acasă, și fugi plină
de bucuria în celalalt despărțiment,
unde era mamă-sa și strigă:

— „Mamă, mamă! bucură-te, căci
tata nu va merge la nópte pe mare.“

Mama, care a trebuit să fi fost
cândva forte frumoasă, și pe care și acum
se vedeau urmele acelei frmșei, sérută
pe soțul séu și se puseră lângă cuptor.
Intr'acestea vîntul tot creștea, ér ma-
rea gemea ca și cum i-ar fi sbiciuit
adencimea demonii furioși ai iadului.

„Evelină, vom avé o nópte gróznică“,
dișe pescarul cătră ficia sa —
„adă cartea cea de rugăciuni sé ne ru-
găm pentru nefericiții, pe cari i-au
ajuns viforul pe mare.“

Evelina se sculă, aduse cartea și o
dete tatălui séu, care se rugă din ea cu
ton înalt, până ce ficia și soția sa in-
genunchiară lângă el.

Nóptea deveni din ce în ce mai in-
grozitoare, vîntul șuera pe lângă casă
ca și cum ar voi s'o prefacă în ruine;
marea din ce în ce vicia mai teribilă,
câte un trăsnetu sguduia casa; soția

mată în toamna anului 1883 în presa de dincolo și de dincóce. Se vedemă acuma, ce s'a petrecut de atunci dincolo și dincóce în ceea ce privește „îmbunătățirea relațiilor“ dintre Români și Maghiari.

Voci asupra procesului „Gazetei“

Cetimă în „Erdelyi Hirado“ dela 23 Augustu n. c.

Sub titlul „Românul“, apare în Bucuresc o foia valahă, care din incidentul procesului de presă al „Gazetei Transilvaniei“ adresază înjurături alese în contra națiunii maghiare. Grosolanul articolul îl comunicăm mai jos în totă estinderea lui:

„Eri s'a judecată la Clușiu procesul intentat „Gazetei Transilvaniei“ de către procurorul regescu din Ungaria, pentru două articole apărute în bătrânul diară brașoven în lunile lui Februarie și Aprilie din anul acesta. Am cetit acele articole, precum cetim toate vaietele cele jalnice și toate strigătele de durere și de mânia, care isbucnesc adesea în colónele diarelor române din Transilvania. Ele nu conțin decât adevărul, nimic alta, decât adevărul, dér se pare că tocmăi adevărul, starea reală a lucrurilor sunt cele două cause, care fac pe Unguri să tresalte de mânia, să își perdă cumpetul, să devină ceea ce sunt în realitate: barbari, prigonitori de popóre, ómeni incapabili a pricepe până și cele mai elementare principii și credințe, care se află din nascere în inima unui om.“

„Nu era în articolele „Gazetei“ nici o insultă, nici o înjurătură de felul celor care umplu colónele diarelor maghiare din Clușiu, și care sunt adresate naționalităților nemaghiare, nenorocitelor, schingiuitelor și prigonitorilor naționalități nemaghiare de sub coróna St-lui Stefanu.“

„Tocmăi pentru că insultele lipsiau; tocmăi pentru că înjurăturile nu pângăriau prosa Gazetei; tocmăi pentru că redactorul autor al două articole înorimate întrăbă, de ce Ungurii închid școlile române? de ce nu se permite Românilor a își deschide școle pe socotela lor, cu cheltuiala și sudórea lor și numai a lor? tocmăi pentru că, fără a răni ca confrății din Clușiu, constată după istoria, că pământul, pe care Maghiarii vor să își stăpânescă singuri năbușind într'ensul or- ce altă suflare, nu a fost și nu póte să fiă al Ungurilor, ci al tuturor nómurilor ce locuiesc pe densusul; de aceea s'a înfuriat procurorul și a tras în judecată pe „Gazeta Transilvaniei.“

„Nu găsim altă explicațiune, nu vedem alte cuvinte, cum n'am vădit nici în procesele „Tribunei“.

A spune adevărul este a comite o crimă de stat dincolo peste munți. A întreba, pentru ce nu se lasă Români a înveța românesce și pentru ce li se închid școlile, este a sgudui temelile

statului maghiar. A lua istoria maghiar, sasă, română de acum sute de ani și a estrage dintr'ensa un adevăr, a copianise afirmațiun, pe care le spun și le probéză din moși-strămoși înșiși Maghiarii, este a deveni turburător al órdinei publice, un dușman al statului maghiar.

„Ce se va spune la Clușiu, ce se va fi spus în pertractarea procesului „Gazetei“, nu șoim. Șoim însă un lucru: Ungurii, vecinii noștri, se jócă cu focul — și se jócă cu focul, care póte arde și părjoli mai gróznici decât oricare alt foc.“

„Ungurii și Ovreei maghiarisați — ființe ignobile și murdare, drojdia și scărba Israeliților din totă lumea, Ungurii și Ovreei maghiarisați cred, că pot să sgăriă pe pielea naționalităților nemaghiare din țările, blástemate de politică a fi sub coróna St-lui Stefanu, cu aceiași infamă libertate, cu care sgăriă pe hárta diarelor din Pesta și din Clușiu. Pielea omenescă e mai simțitoare decât hárta, — a spus-o până și Caterina II, țarina Rusiei.“

„Bage de sémă! bage de sémă! se nu dea naționalităților nemaghiare câtă pot să rabde, căci rezultatul va fi gróznici.“

„Intr'unu momentu delucidă mânia, un ministru al Ungariei a spus un mare adevăr: statul ungar se duce. Ungurii sunt beți, nu știu ce fac, își grăbesc ei singuri ducerea.“

„Naționalitățile nemaghiare, scóse în s' o bună diminiță din toate marginile răbdării, vor dice ca odinórá bunii cetățeni ai Romei perverșilor, înecați în crime și în infamii: *quosque tandem!*... până când!? Și nu spre binele Ungurilor va răbufni din milioane de pepturi această tragică întrebare.“

„Bage de sémă! bage de sémă! Ungurii se jócă c'unu focu teribil.“

Din cauza articolului de mai sus s'a încinsu între organul oficial din Pesta „Nemzet“ și între „Românul“ din Bucuresc o polemică înfocată cu privire la care „Românul“ dela 1 Septemvre scrie următoarele:

„Inregistrându și dându în traducere articolul nostru scris cu ocaziunea pertractării procesului „Gazetei Transilvaniei“, organul oficial „Nemzet“, după ce ne trage o ocară așa cum știu Ungurii, cu mândria golă care-i caracterizează, scrie:

„Românul“, decă n'o știe încă, se asculte acum: nu ne este frică de amenințările lui, ci ne batem joc de halucinațiunile diariștilor români.“

„Aceste din urmă rânduri ale oficialului maghiar li-se pare chiar și Ungurilor atât de ridicole și nescrie la locul lor, încatu o altă foia oficială, „Aradi Közlöny“, ocupându-se într'unu articolu de fondu de „Nemzet“ și „Românul“, scrie:

„Nu suntem de acord cu „Nemzet“. Nu putem să luăm în bătaia de

joc ceea-ce scrie „Românul“, întocmai cum nu ni-ar plăce să ne ia în bătaia de joc, când am scrie noi ceva, o națiune mai mare. Căci la urma urmelor, de unde și până unde atâta mândria? Cu ce drept această bătaia de joc? Suntem óre o putere atât de uriașă pe lângă Români, încatu să ne batem joc de supărarea lor? Șeu putem fi atât de preocupați și mărginiți, încatu să nu ne permitem decât nou dreptul de a ne revolta? Nici una, nici alta. Căci mai înainte de toate, ca putere mică nu putem să ne rădăm decât penoi înșine și pe popórele mici, ce ne încongiórá, pe care nu ne este permis să le luăm peste picior, și apoi și alte națiuni au dreptul de a se apăra, și fiă-care națiune simte și știe ca singură pentru-ce strigă și se revolta.“

„Fórte bine! Diarul oficial din Sudul Ungariei recunósc, că avem și noi dreptul de a ne revolta, când conaționalii noștri din Ungaria sunt persecutați și loviți, pentru-că țin la naționalitatea lor. E tréba lui „Nemzet“, șeu mai bine a celor două oficiali, să se înțelegă și să se ajungă la o vedere și părere comună în această privință. Totu ce voim să mai relevăm, sunt următoarele rânduri din „Aradi Közlöny“, care dovedesc, că nu póte un Maghiar să spună un adevăr, să recunóscă un drept, fără ca imediat să nu dea în grop, lăudându-se, șeu afirmându cine știe ce prăpastii. Etă ce mai scrie numitul organu:

„Dér într'o privință suntem de acord cu „Nemzet“. Nu ne pasă nu numai de amenințările „Românului“ și ale întregii Români, dér nu ne este témă nici de amenințările întregii Rusii, la spatele căreia se ascunde „Românul“ (?). Noi avem încredere în cele două milioane baionete ale Austro-Ungariei și în puscile Mannlicher, precum și în aliații noștri. Și decă României îi este mai scumpă alianța cu Rusia, pótescă și primescă protecțiunea Muscalilor...“

„Că nu le pasă de amenințările noastre, nu șoim. La totu casul este ușor să îți bați pieptul dela adăpostu. Vitezul în luptă se vede. Cătu despre afirmarea, că noi am sta sub adăpostul Rusiei, protestăm! Urim pe Ruși totu așa de multu, pe câtu de multu desaprobam pe Maghiari, pentru-că persecută pe frații noștri de dincolo. Și decă Ungurii doresc prietiniă sinceră cu noi, n'au decât să se póte omenesc cu Români de sub coróna Sf. Stefanu. Nu putem noi să întindem mâna amicală acelor, care cu aceiași mână lovesc în frații noștri. Er câtu despre cele două milioane baionete, Ungurii se se întrebe: la casu de grea cumpenă și când se vor ridica împotriva-le naționalitățile, câte ar pute să fiă îndreptate contra lor înșile?“

pescarului în neliniștea sa ațifa focul, la care gătea cina pentru soțulu și fiul ei, pe care l'ăștepta cu multă nerăbdare. Evelina mergea acuși la ușe, acuși la ferestră, ascultându nu cumva óre va auzi venind pe fratele său.

Când în fine furtuna mai încetă, cineva bătă aspru la ușă, pescarul se sculă repede, și cu acestea cuvinte: „e aci fiul meu“ — o deschise, dér îndată se și retrase surprinsu, căci pe ușe intră un om obositu, palid și ud, avându pe brațe o tinără frumósă, ce se părea a fi mórtă. Abia intră înăuntru, și făcú semn cásenilor, să închidă ușă, apoi depuse povara, și a rugat pe cele două femei, ca să se indure de biata tinără și să-i tindă mână de ajutor. Deși când a intrat streinul în casă, pe fața pescarului se oglinde, pe lângă surprindere, și ambițiune, totuși auzind rugăminta se apropiă de streinu, cu mânilor puternice ridică fata pe jumătate mórtă și o duse în altă odaiă, unde punându-o pe un așternut o dete în grija soției și a ficei sale. Intorcându-se la óspele neașteptat îl întrebă, cine e, la ce acesta răspunse cu o asemenea întrebare.

— „D-ta ești pescarul din Scarf, și

voiesc a mi jura, că nu mă vei trăda?“

— „Eu sunt Walsan, pescarul din Scarf“ — fu răspunsul — „îți iertă această întrebare, eu pe nimenea nu trédez.“

— „Și așa-i bine, mă încred în d-ta“, dișe pescariul, „se știe d-ă, că această fată, pe care o-am adus pe brațe, e fiica contelui Carol de Flandria; cu pericolul vieții mele am scăpat-o de ucigașii tatălui său.“

— „De ucigașii tatălui său?“ dișe pescarul cu mirare, „l'au ucis pe contele de Flandria?“

— „Eri fu ucis în biserica din Burg, din norocire fiul a fost departe, ér fiica e scăpată, decă numai d-ta nu vei denega ajutorul, pe care însuși fiul d-tale i-l'a promis, care acum lucră, ca să îndrepte în alte părți pe persecutorii noștri.“

— „Fiul meu!“ dișe pescariul cu mândria, — „ce a promis el, tatăl său va implini, dér cine ești d-ta?“

— „Eu sunt contele Baldwin Varrini“, dișe streinul. „Inse nu avem multu timp de-a vorbi, iubite pescar. Ucigașii triumfază, tatăl zace mórtu, fiul încă nu e în stare a își reocupa or apóra moșia fără ajutoru strein, ér fata persecutată de ucigașii tătă-ne-sau, în totu

minutul póte să cadă în ghiarele lor. Nu pot întârzi multu, încă în nóptea asta trebuie să ajung la țermurii Franciei; acolo pe fata o voi pune în locu siguru, și ca unu supus credincios al domnului meu, voi cerca ajutoru până a nu erupe revoluțiunea cu totă vehe-mența. Ai cuteza a veni acum pe mare?, ai să capeți o atare răsplată, ca și care pescar niși când nu a primit.“

— „Vitejia încă e totu așa de înfricoșată“ — răspunse pescariul, „incatu acelu odor, pe care voiesc alu mântui, va cadé victimă încă înainte de a ajunge la țermurii Franciei. Lasă-o pe d-nsa aici.“

„Dér decă o voru descoperi“ — dișe Baldwin „o voru ucide, ca pe tatăl său. D-ta ești bărbat și fiul mării și totuși te frică de furtună?“

— „Eu nu mă tem“, dișe pescarul pe scurt, „dér étă fiul meu Adalbert — Dumneșeu se te binecuvinte.“

Adalbert, obosit de fatigie noptii, apără în ușe; de pe buclele negre ourgea apă; cum privi în juru, fugi la tatăl său și l'ă îmbrățișă.

— „In bună vreme ai sosit, chiar avem lipsă de tine“, dișe tatăl său, „pune lăcatul celu mare pe ușe și nu

Adunarea generală a Asociației transilvane.

(Dela raportul nostru specialu)

III.

Reghinul sâsesc, 17 Augustu v. 1890.

La întrunirile anuale ale Asociației noastre s'a făcutu bunul obicei de a se impreuna lucrurile seriose și obositoare cu momente vesle și recreative, s'a făcutu obiceiul de a-se amesteca, după cum dișe Latinul, *utile cum dulci*. Bravii Reghineni n'au întrelăsat a se îngriji și de partea recreative și comitetul arangiatoru, în frunte cu dl. avocat *Patriciu Barbu*, a căutat să facă petrecerea celor adunați în orașulu dela pótele munților Gurghiuului câtă se póte mai plăcută. Și în adevăr i-a și succésu a o face astfelu.

Prima din petrecerile îmbinate cu adunarea generală a fost *banchetul*, care s'a ținutu Mercuri în 15 Augustu, după terminarea primei ședinte. Banchetul, la care au luat parte la 150 persoane, s'a ținutu în spațioasa sală a bine întreținutului hotelu orășenesc. De față se aflau, afară de membrii comitetului, primarul orașului, protopretorul și alți onorațiori. Serviciul a fostu destul de bun, deși prețulu a fostu câtă se póte de moderat. O musică din locu cânta s' nveselésca pe mesenii cu felurite arii naționale. Șirul toastelor îl deschise președintele Asociației, dl. *Barițu*, care închină în sănătatea Maiestății Sale Impératului și Regelui nostru, sub a căru înaltă protecțiune s'a înființat și s'a putut desvolta Asociațiunea. Parintele protopop *G. Șagău*, accentuând importanța și meritele Asociației, închină pentru comitetulu ei. Dl. vicepreședinte *Dr. Il. Pușcariu* toastă pentru orașulu Reghinu, și pentru autoritățile politice, ce erau de față. La acestu toastu răspunse în scurte, dér bine simțite cuvinte dl. *Göllner*, primarul orașului, golind paharul său pentru prosperarea Asociației, care a aflatu de bine a își ține de astă-dată adunarea sa generală în Reghinu, și în sănătatea venerabilului ei președinte. Dl. *I. Popescu* ridică paharul său în onóra Românilor din Reghinu, care au primitu cu atâta afabilitate și frățescă dragoste pe membrii Asociației veniți din deosebitele părți ale țerii. Afară de aceste toast, așa di-cându oficiali, profesorul *A. Barseanu* închină pentru femeile române, care știu desvolta în fiil lor simțulu de jertfire pentru binele comunu, ér redactorul „Calicul“, dl. *I. Popa*, ținu tradiționalul său toastu umoristicu, care de astă-dată se ocupă cu *bogăția pré mare literară*, ce o avem, și care toastu produse mare ilaritate între meseni.

lăsa pe nimenea să între, până nu voi arăta streinului unu adăpostu, pe care încă nu l'ă cunósc.“

— „Nici o ființă nu va intra“, dișe tinerul... Pescarul luându o făclie în mână a intrat în odaia, în care era culcată Margareta de Flandria, îngrijită de soția și fiica lui.

— „Decă va bate cineva la ușe“ șopti soției sale „îndată se mi urmași mie.“

Apoi a intrat cu contele în o altă odaiă, s'a apropiat de unu părete, care probabil a rămas din vre-o mânăstire vechiă, și de care era lipită casa. Acestu părete era zidit din petrii grandioase, și streinul privi cu uimire, cum pescarul scóse o petró mare din părete, după care se vedeu nisce trepte ce duc sub ruine. Prin acestu intrare secretă era în legătură casa pescarului cu ruinele castelului, în care era o singură odaiă, ce se putea locui și cunoscută numai de pescar. Aici conduse pescarul pe streinu și i dișe:

— „Contesa póte să rămână aici, soția și pruncii mei o vor păși, îi vor servi și se vor îngriji de ea. Noi vom pleca pe mare. Pe d-ta, decă nu vom fi îngropați de valurile mării, te voi duce în Boulogne, acolo vei putea să

Tot în 15 Augustu v. la 9 ore s'era s'a ținut *concertul* care se p'ote numi pe deplin reușit din toate punctele de vedere.

A fost o idee cât se p'ote de norocoasă din partea comitetului arangiator de a invita pentru acest concert ca colaborator pe d-na *Maria Crișan* din Sibiu, soția secretarului II al Asociațiunii, și pe d-lu *Nicolae Popovici*, prof. de cântări la școala medii române din Brașov, două puteri bine cunoscute și în deobște prețuite de aceia, cari au avut privilegiu a le mai auzi la asemenea producțiuni. Programa concertului a fost următoarea: 1) *Dima*: Cântec de t'omnă; *Tosti*: Vorrei morire; *Stefănescu*: Mândruțică, cântată de d-lu *N. Popovici*. 2) *Echouri* de suspine, poezie de *Popiliu*, declamată de d-șora *Alexandrina Scoopulă*. 3) *Mozart*: Arie din fluerul fermecat, cântată de d-na *Maria Crișan*. 4) *Alard*: Faust-Fantasia pentru violină și piano, cântată de d-lu profesor *Maroscher*. 5) *Kreutzer*: Duet din opera „O noapte în Granada” pentru soprană și bariton, cântată de d-na *Maria Crișan* și d-lu *N. Popovici*. 6) *Scheletti*: Dorul, cântată de d-șora *Al. Scoopulă*. 7) *Dima*: a) *Sequidilla* și b) *Cerul* meu cântate de d-na *M. Crișan*. 8) *Dima*: Scii tu mândră, și *Musicescu*: a) *Răsai lună* și b) *Nevasta*, care iubesc, cântece populare executate de d-lu *N. Popovici*.

Toți câți au luat parte la executarea acestei alese programe au mulțămiți întru toate așteptările publicului, ce era de față într'un număr de totu frumos.

D-na *Maria Crișan*, elevă în muzică a d-lui *G. Dima*, posedă nu numai o voce limpede și plăcută la auz, d'er totodată și o eselență școlă musicală. Solurile d-sale au plăcut fără deosebire și un duet asemenea celui executat de d-sa împreună cu d-lu *N. Popovici* rar se aude la concertele din orașele noastre.

D-lu *Nicolae Popovici*, recunoscut pretutindenea ca un adevărat artist, a fost și de astă dată la înălțimea sa. Densul are „la voce” în adevăratul înțeles al cuvântului, și „Vorrei morire”, executat în Reghin, un bun cunoscut dela alte concerte ale d-sale, pare că mi-a mai plăcut decât ori și când. O deosebită impresiune au făcut cântecele populare dela finea programei, care fiind de repetiție ori aplaudate, au trebuit să fiă însoțite și de o „Doină, doiniță”, la care cântărețul se acompania însuși la piano.

D-șora *Alexandrina Scoopulă* a dovedit în „Echouri de suspine” un re-

vorbesci cu regele în persoană despre ajutorul de lipsă.

— „In Boulogne?” d'ise streinul agitat. „Nu, acolo nu mă duc, — se ne nisuiim a ajunge la Bergue sau Calais, pentru-că în Boulogne nu aș fi oșpe bine primit: odinioră am vătămât pe guvernatorul contele de Boulogne, și nu mă sfîșesc a mărturisi, că eu am avut dreptul. El, ce e drept, de mulți ani, nu mai trăiesce, d'er poporul într'atata l'a iubit, încâtu nici acum nu aș voi a resuscita acele suvenir neplăcute în inimile acelu popor.”

Cuvintele contelui au produs o impresiune deosebită asupra pescarului.

— „Și ore se p'ote, ca iubirea s'eu ura cutărui popor să țină ani întregi? — D'er ori cum se fiă, vom merge la Boulogne, regele Franciei chiar acum e acolo, precum am auzit cu câteva zile înainte de acesta dela un om, care a venit chiar de acolo; regele p'trece în Boulogne, pentru a umplea postul de conte devenit din nou vacant; el este unicul după Dumnezeu, la care poți găsi ajutorul de lipsă, pentru a reședa pe fiul domnitorului în moștenirea sa.

(Va urma)

marcabilu talentu de declamată, și „Dorul” de *Scheletti* l'a cântat cu mult sentiment.

Acompaniamentul la piano la cele mai multe piese l'a executat d-lu *Maroscher*, profesor de muzică în Reghin, care totodată a executat destul de bine pe violină fantasia din *Faust* de *Alard*.

La *balul* ținut în s'era de 16 Aug. v. n'am putut lua parte, de ore-eram tare obosit de călătorii și de petrecerile de mai 'nainte, și — se nu umblu cu șolda — de ore-ce am trecut de v'rstă, în care câte-va ture de vals, s'eu un cadru se p'reșuesce mai mult decât un somn sd'răvăn, priinciosă preparațiune pentru o călătorie, ce durează o nopte și mai bine.

M'am mulțămiți deci să mă informez dela alii depre reușita balului, rămânându să recomand redacțiunii „Gazetei”, ca pe viitor să încredințeze împărțirile dela adunările generale ale Asociațiunii unui „cavaler” mai cavaler decât mine.

Toți fără deosebire au constatat, că și balul a fost cât se p'ote de frumos. Publicu numeros, majoritatea damelor în frumoase costume naționale și restul cu toalete totu așa de frumoase și cu gustu întocmite. În paușă un juriu alcătuit din doi domni și o domnișoră au avut să constate, care din costume merită să fiă premiate cu cele două premii de câte 2 napoleoni, hotărîte de mai 'nainte. Premiile le-a obținut d-na *Măneguț* pentru costumul s'eu din Poiana Sibiului și d-na *M. Danu* pentru costumul s'eu din Borgo-Prund. Petrecerea a durat până diminea.

Astfelu au fost serbările din Reghin. Deși nu prea numeros cercetate cu deosebire din partea membrilor din ținuturi mai depărtate, ele au fost vesele și în toate privințele bogate în r'ode. Meritul de căpetenie este al fraților din Reghin, cari și-au făcut în modul cel mai splendid datorința lor și cari în adevăr sunt vrednici de totu lauda.

Viator.

Atentate cu bombe în Triest.

Desființarea reuniunilor italiene irredentiste „Oberdenk” și „Barsanti” de către guvernul italian a făcut, se vede, sânge r'eu între Italieni, cărora în anul trecut li-se desființaseră deja de autoritate reuniunile irredentiste „Triest” și „Trient.”

Ca urmare a acestei măsurii a guvernului italian se consideră atentatul cu bombe, care a fost săvârșit în Triest la 30 Augustu n. Și anume în coridorul casei, în care se lucra f'oa oficială, a explodat o cutie de sardale umplută însă cu materie explosivă. Un copil de 12 ani a fost omorât.

E curios, că nici despre un alt atentat cu bombe, săvârșit la 25 Augustu n. totu în Triest, telegrafu n'a comunicat nimic. Înaintea clubului reuniuni slave a explodat o bombă, ce se bănușea a fi aruncată totu de Italieni. Reuniunea tocmai serba o festivitate și vorba era să fiă acesta conturbată, fiind-că Italienii s'au simțit ofensați de Slavi, dintr'o cauză încă neexplicată.

Ca simptom al înverșurării poporului italian, din cauza desființării reuniunilor irredentiste, se p'ote considera faptul, că consulatul austro-ungar din Veneția, precum se anunță de acolo, e pățit și o nopte de poliția, deore-ce e temere să nu se săvârșescă vr'unu atentat asupra'i.

Viitorea alianță triplă.

Din incidentul întredereii împărățiilor Germaniei și Rusiei din zilele trecute, un redactor al „Gazetei din Turin” comunică o conversație, ce a avut-o cu generalul conte de Robilant, când era acesta ambasadoru la Viena. După contele Robilant, tripla alianță se va transforma într'o și priu torța im-

prejurărilor Rusia va lua în alianță locul Austro-Ungariei. Motivele, pe care și sprijinesce diplomația italiană tesa sa, sunt următoarele:

„Imperiul austro-ungar conține în sine germeii distrucțiunii. Alianța Germaniei cu Austria, a unui corp plin de viață cu un organism bolnav, nu e explicabilă decât prin voința particulară a marelui cancelar. (D-lu Bismack era încă la putere, când d-lu de Robilant vorbea astfel.)

„Alianța Germaniei cu Rusia ar fi multu mai logică și avantajoasă, pentru cele două state. Ruina Austriei n'ar pute decât să se folosescă amândurora. Eu sunt convins, că lucrurile își vor lua, mai curând, ori mai târziu, cursul lor natural și logic și că, decât tripla alianță trebuie să dureze, acesta se va face substituindu-se Rusia Austriei.

„Italia va câștiga multu din această schimbare: cele mai mari aspirațiuni ale sale de viitoru voru pute în acestu casu să se realizeze. Ea va câștiga și din punctu de vedere alu politicii sale interioare, căci, ce mă privește pe mine, n'am făcutu nici-odată taină că mi-e nepopulară o alianță, chiar trecătoare, a vechi victime cu vechiul s'eu gade—mărcă eu însumi am contribuit a face această alianță.”

SCRILE DILEI.

Maiestatea Sa în Oradea-mare. Din Oradea-mare se scrie, că în locuințele episcopului latinu *Sohlauch* se facu mari pregătiri pentru primirea *Maiestății Sale*. Episcopulu va pune la dispoziția *Pré Inaltului* oșpe chiar apartamentele sale. Se d'ice, că orașulu se va împodobi și mai multe porți triumfale se voru face.

In interesul păgubiților prin focu ministrul de interne a adresat tuturor municipiilor țării o ordinațiune-circulară, ca să întreprindă colecte de bani. Bani să se trimetă ministerului, îndată ce au ajuns la cifra de 100 fl., arătându-se, dacă s'au colectat pentru toți păgubiții în general ori pentru anumite comune.

Studentii români în Paris sunt, după statistica ministerului de instrucțiune francez, 159 pe la diferitele facultăți franceze.

Certă în familie. Deputatul ungaru *Pazmandy* a trimis deputatului *Akos Ugron* pe martorii săi deputații *Benthaler* și *Ivor Kaas*, ca să-i c'eră lămuriri asupra telegramii publicate în „Pesti Hirlap”, în care *Ugron* numise scandalos faptul; că *Pazmandy* i-a pus numele s'eu în modu volnicu sub unu manifestu alu partidei. Trimișii lui *Pazmandy* au telegrafat din Clușiu, că *Ugron Akos* a declarat, că cu această afacere l'a însărcinat la timpul s'eu pe frate-s'eu *Gabor Ugron* și că telegrama din vorbă provine dela acesta. *Gabor Ugron* a și declarat, că i-a răspunderea pentru această telegramă. În urma acestei sciri, *Pazmandy* a publicat o declarațiune, în care lasă publiculu să judece, a cărui procedere e scandalosă.

Seceta în Solnocu-Dobăca, unde de vr'o trei luni abia au cădutu vr'o două trei ploii locale, a stricat multu s'eu sămănăturilor. Cucuruzulu a rămas îndărăt, fasolea și castraveții s'au prăpădit.

Diaru nou. La 15 Septembrie va apăre „Naționalul”, organu liberalu-conservatoru, sub direcțiunea d-lui deputat *I. N. Iancovescu*.

Focu. În curtea preotului romănu din *Mediaș* au ars unu grajd și unu șopron, împreună cu proviziunile de f'eu și paie.

Omor. La o cătură din *Hunedora*, spune „*Sieb. D. Tgbtt*”, se adu-

naseră mai mulți omeni. Unu pușcăriaș liberat de curând din temnița din *Gherla*, anume *Adam Munteanu*, se duse la cătură și provocă pe iubita lui, ce se afla acolo, să m'ergă acasă. Deorece acesta nu se duse curând, veni *Munteanu* a doua oră acolo, impușcă urechia amantei sale, și apoi pe cătură în peptu, care și muri; a treia impușcatură n'a nimerit pe nimenea. *Gendarmeria* urmăresce pe ucigaș.

Jertfa muncii. În *Cernatu-de-josu*, în *Săcuime*, o fată anume *Ana Lucac* a cădutu între rotele mașinei de trierată, care au sd'orbit'o.

Calea ferată vicinală Deșiu-Zelau se va preda la 1 Octombrie n. comunicațiunii.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.”
(Serviciul biroului de coresp. din Pesta.)

Pesta, 3 Septembrie. Baronulu *Hirsch* a d'aruit pentru incendiații din *Ungaria* 50,000 fl.

Pojun, 3 Septembrie. Pericolulu de o inuudare crește mereu. Schela podului pentru corăbii și podulu celu nou stabilu sunt amenințate. Din prundulu deja inundat șosele sciri îngrijtore.

Viena, 3 Septembrie. Dunărea crește repede. Localurile suterane ale părților mai aședate ale orașului sunt deja sub apă.

Linz, 3 Septembrie. Dunărea crește repede. Părțile mai aședate ale orașului și numeroșe localități sunt inundate. Multe table de pe coperișele morilor și multe unelte le duce Dunărea.

Praga, 3 Septembrie. Apa crește mereu, ținuturi întregi sunt sub apă. Aci își părăsesc omenii locuințele. Unu ponton cu 19 pioneri a fost răpit de valuri. Până acum au dispărut 13 pioneri. Reprezențațiunea în teatrul naționalu celu a trebuit să se 'nterupă, deorece apa a p'etrus în mașineria scenei.

Logodnă. D-lu *Demetriu Suciu* avocat în *Cehulu Sălagiului* și posesor în *Supuru* s'a logodit cu D-șora *Otilia Hosszu*, f'ea fostulu jude reg. *Alexiu Hosszu*.

Cursulu pietei Brașov

din 3 Septembrie st. n. 1890.

Banconote românești Cump.	8.76	Vând.	8.82
Argint românesc	8.70	„	8.76
Napoleon-d'ori	8.79	„	8.83
Lire turcesci	10.15	„	10.20
Imperiali	9.12	„	9.17
Galbeni	5.20	„	5.25
Seris. fone. „Albina” 6%	101.—	„	—
„ 5%	99.50	„	—
Ruble rusești	185.—	„	186.—
Mărci germane	—	„	—
Discountu 6- 3%	pe an.	„	—

Cursulu la bursa de Viena

din 2 Septembrie st. n. 1890.

Renta de aur 4%	100.95
Renta de hârtă 5%	99.25
Imprumutul căilor ferate ungare	—
aur	110.—
do argint	96.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (1-ma emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (3-a emisiune)	109.50
Bonuri rurale ungare	89.20
Bonuri croato-slavone	104.25
Despăgubirea pentru dijma de vin unguresc	—
Imprumutul cu premiul unguresc	137.—
Losurile pentru regularea <i>Tisei</i> și <i>Seghedinului</i>	127.25
Renta de hârtă austriacă	88.05
Renta de argint austriacă	89.55
Renta de aur austriacă	105.55
Losuri din 1860	138.25
Acțiunile băncii austro-ungare	969.—
Acțiunile băncii de credit ungar.	352.50
Acțiunile băncii de credit austr.	308.—
Galbeni împărătesci	5.30
Napoleon-d'ori	8.82
Mărci 100 Imp. germane	54.57 1/2
Londra 10 Livres sterlinge	111.05

Editor și redactor responsabil:
Dr. Aurel Mureșianu.

ABONAMENTE

la "GAZETA TRANSILVANIEI"

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

- Pe trei luni 3 fl. —
Pe șese luni 6 fl. —
Pe un an 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

- Pe trei luni 10 fr.
Pe șese luni 20 fr.
Pe un an 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

- Pe an 2 fl. —
Pe șese luni 1 fl. —
Pe trei luni 50 cr.

Pentru România și străinătate:

- Pe an 8 franci.
Pe șese luni 4 franci.
Pe trei luni 2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate poștale.

Domnii, cari se vor abona din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

I. Plecarea trenurilor:

1. De la Brașov la Pesta

- Trenul de persoane: 10 ore 32 minute sera.
Trenul accelerat: 2 ore 43 minute după amez.
Trenul omnibus: 4 ore dimineața.

2. De la Brașov la București:

- Trenul de persoane: 5 ore 30 minute dimineața.
Trenul accelerat: 2 ore 33 minute după amez.
Tren de mărfuri cu vagoane de persoane: 12 ore 23 min. după amez.

II. Sosirea trenurilor:

1. De la Pesta la Brașov:

- Trenul de persoane: 5 ore 20 minute dimineața.
Trenul accelerat: 2 ore 23 minute după amez.
Trenul omnibus: 10 ore 31 minute sera.

2. De la București la Brașov:

- Trenul accelerat: 2 ore 13 minute după amez.
Trenul de persoane: 10 ore 17 minute sera.
Trenul de mărfuri cu vagoane de persoane: 4 ore 20 min. după amez.

Avisul d-loru abonati!

Rugam pe d-nii abonati ca la renoirea prenumeratiunii sa binevoiasca a scrie pe cuponul mandatului postal si numerii de pe fasia sub care au primitu diarul nostru pana acuma.

Totodata facem cunoscutu tuturor D-loru abonati, ca mai avem din anii trecuti numeri pentru complectarea colectiunilor „Gazetei”, precum si cateva intregi colectiuni, pentru cari se potu adresa la subsemnata Administratiune in casa de trebuinta.

Domnii, ce se aboneza din nou, sa binevoiasca a scrie adresa lamurita si sa arate si posta ultima.

Administraf. „Gaz. Trans.”

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale caii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Iunie 1890.

Table with multiple columns for train routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Teius, etc.) and rows for various stations and train types (Trenu accelerat, Tren de pers., Tren omnibus).